

УДК 378.096:792.8

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/84-3-19>

Ольга ХЕНДРИК,

orcid.org/0000-0001-8432-4093

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри сучасної та бальної хореографії
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) olha_khendryk@xdak.ukr.education*

Ірина МАКАРОВА,

orcid.org/0000-0002-3334-6599

*старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) iryna_makarova@xdak.ukr.education*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ХОРЕОГРАФІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

Підготовка хореографів у закладах вищої освіти є важливою складовою мистецької освіти, яка постійно розвивається відповідно до сучасних викликів. Сьогоднішній світ змінюється під впливом глобалізаційних процесів, цифрових технологій та зростаючих вимог до професійних навичок фахівців. Це вимагає оновлення підходів до навчання, щоб забезпечити майбутнім хореографам не лише високу майстерність, а й конкурентоспроможність на міжнародному ринку праці. Важливо вивчати й адаптувати успішні освітні моделі інших країн, враховуючи особливості української мистецької освіти.

Метою дослідження є аналіз системи підготовки хореографів у закладах вищої освіти України та її порівняння з провідними світовими практиками. Це допоможе визначити шляхи вдосконалення освітнього процесу, зробивши його більш сучасним і практично орієнтованим. Для цього використано комплексний підхід: аналіз наукових джерел, порівняння освітніх програм, дослідження сучасних тенденцій у підготовці хореографів та експертна оцінка ефективності існуючих методик навчання.

Результати дослідження свідчать, що в Україні сформувалася потужна система хореографічної освіти, яка має глибокі академічні традиції. Водночас сучасні реалії потребують її оновлення, зокрема через інтеграцію міждисциплінарних підходів, активне використання цифрових технологій, розширення міжнародного співробітництва та посилення практичної підготовки студентів. Особливу увагу слід приділити адаптації навчальних програм до реальних вимог ринку праці, що передбачає розвиток у майбутніх хореографів управлінських і підприємницьких навичок. Це сприятиме інтеграції української хореографічної школи в світовий мистецький простір, підвищенню якості освіти та розширенню професійних можливостей випускників, відкриваючи перед ними перспективи успішної кар'єри як в Україні, так і за її межами.

Ключові слова: академічні традиції, культурна сфера, інноваційні методики, ринок праці.

Olha KHENDRYK,

orcid.org/0000-0001-8432-4093

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Contemporary and Ballroom Choreography
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) olha_khendryk@xdak.ukr.education*

Iryna MAKAROVA,

orcid.org/0000-0002-3334-6599

*Senior Lecturer at the Department of Contemporary and Ballroom Choreography
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) iryna_makarova@xdak.ukr.education*

FEATURES OF TRAINING CHOREOGRAPHERS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS: UKRAINIAN AND WORLD EXPERIENCE

Training choreographers in higher education institutions is an important component of art education, which is constantly developing in accordance with modern challenges. Today's world is changing under the influence of globalization processes, digital technologies and growing requirements for professional skills of specialists. This requires updating approaches to training in order to provide future choreographers not only with high skill, but also with competitiveness in

the international labor market. It is important to study and adapt successful educational models of other countries, taking into account the peculiarities of Ukrainian art education.

The purpose of the study is to analyze the system of training choreographers in higher education institutions of Ukraine and compare it with leading world practices. This will help to identify ways to improve the educational process, making it more modern and practically oriented. For this purpose, a comprehensive approach was used: analysis of scientific sources, comparison of educational programs, research of modern trends in the training of choreographers and expert assessment of the effectiveness of existing teaching methods.

The results of the study indicate that a powerful system of choreographic education has been formed in Ukraine, which has deep academic traditions. At the same time, modern realities require its renewal, in particular through the integration of interdisciplinary approaches, active use of digital technologies, expansion of international cooperation and strengthening of practical training of students. Particular attention should be paid to the adaptation of educational programs to the real requirements of the labor market, which involves the development of managerial and entrepreneurial skills in future choreographers. This will contribute to the integration of the Ukrainian choreographic school into the world art space, improving the quality of education and expanding the professional opportunities of graduates, opening up prospects for a successful career for them both in Ukraine and abroad.

Key words: *academic traditions, cultural sphere, innovative methods, labor market.*

Постановка проблеми. Сучасні суспільні трансформації, що відбуваються в умовах глобалізації та стрімкого розвитку технологій, зумовлюють необхідність перегляду підходів до професійної підготовки хореографів. В Україні традиційно сформувалася якісна система хореографічної освіти, яка поєднує академічні традиції та практичний досвід. Водночас сучасні виклики, зокрема зміни в культурній сфері, потреби ринку праці, міжнародна мобільність фахівців, стимулюють адаптацію освітніх програм до нових умов.

Розвиток хореографічної освіти у світовому контексті демонструє тенденції до мультидисциплінарності, інноваційних методик викладання та інтеграції цифрових технологій. Врахування цього досвіду є важливим для вдосконалення вітчизняної системи підготовки хореографів. Актуальним є питання гармонізації українських освітніх стандартів із міжнародними, що сприятиме конкурентоспроможності випускників на світовому ринку праці та інтеграції національної мистецької освіти в глобальний освітній простір.

Аналіз досліджень. Питання підготовки хореографів у закладах вищої освіти є предметом численних наукових досліджень, які висвітлюють різні аспекти цієї проблематики: методологічні підходи до навчання, інтеграцію традиційних і сучасних технологій, а також порівняльний аналіз національних систем хореографічної освіти.

Значна частина дослідників, зокрема Л. Андрощук (Андрощук, 2019), зосереджена на питаннях збереження академічних традицій у хореографічній освіті (Іваненко, 2020; Петренко, 2021), Л. М. Червонська (Червонська, 2018), тоді як роботи Т. А. Медвідь (Медвідь, 2018), О. Хващевська (Хващевська, 2024) і акцентують увагу на впливі інноваційних методів навчання, таких як використання цифрових технологій та мультидисциплінарного підходу. Деякі автори досліджують

взаємозв'язок між класичними та сучасними танцювальними техніками у навчальному процесі, серед них Т. Благова (Благова, 2010), Ю. Тараненко (Тараненко, 2017).

Дослідження проблеми підготовки хореографів у закладах вищої освіти також знайшли своє відображення у працях О. Хендрик (Хендрик; 2009; Хендрик; 2016). Зокрема, в її роботах розглянуто питання забезпечення навчально-методичними матеріалами дисципліни «Танець Контемпорарі» у ВНЗ України, а також соціально-педагогічні аспекти хореографічної освіти (Хендрик, 2009; 2016). Однак, враховуючи сучасні тенденції розвитку мистецької освіти, глобалізаційні процеси та зміну вимог до професійних компетентностей хореографів, питання вдосконалення підготовки фахівців потребує подальшого опрацювання.

Незважаючи на широкий спектр досліджень, залишається низка невирішених питань. Зокрема, існує недостатня кількість робіт, що системно аналізують взаємозв'язок між українською та світовою моделями підготовки хореографів. Більшість праць зосереджуються на окремих аспектах викладання, проте комплексне порівняння освітніх програм, їхньої ефективності та відповідності сучасним викликам залишається недостатньо дослідженим.

Таким чином, дана стаття заповнює існуючі прогалини, пропонуючи ґрунтовний аналіз особливостей підготовки хореографів у закладах вищої освіти України в порівнянні з провідними світовими моделями. Це дозволяє не лише визначити спільні риси та відмінності, але й окреслити напрями вдосконалення національної системи хореографічної освіти в контексті глобальних тенденцій.

Мета статті – проаналізувати особливості підготовки хореографів у закладах вищої освіти України та порівняти їх із світовим досвідом для визначення перспектив удосконалення національної системи хореографічної освіти.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

– дослідити теоретико-методологічні підходи до професійної підготовки хореографів у закладах вищої освіти;

– охарактеризувати основні тенденції розвитку хореографічної освіти у світі та визначити ключові моделі підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу. Підготовка фахівців хореографів – це складний і тривалий процес, який вимагає не лише опанування технічної майстерності, але й оволодіння методиками викладання дисциплін хореографічного циклу. Важливим аспектом є розвиток як виконавських навичок, так і загально-педагогічних, необхідних для роботи в цій сфері. Високий рівень професійної підготовки майбутніх викладачів хореографічних дисциплін залежить від якісної організації педагогічних практик, які охоплюють різні етапи: від безперервної виконавської, навчально-методичної до виробничої практик.

О. Хващевська окреслила ключові проблеми сучасної хореографічної освіти в Україні. Вона наголошує на важливості залучення різних наукових галузей, таких як епістемологія, кінетика, феноменологія та соматика, для глибшого вивчення хореології. Тому авторка вважає, що актуальним для дослідження хореографічної культури є використання системного та синергетичного підходів до наукової методології. Де значну увагу варто приділити розробці методики професійної освіти на основі «танцювального плюралізму», що сприяє формуванню професійних навичок у різноманітних танцювальних техніках, стилях і школах. Окремо виділяється потреба включення соматичного навчання, яке відкриває нові перспективи для розвитку сучасної хореографії в Україні (Хващевська, 2024: 68).

Нормативна модель професійної компетентності хореографа (артиста, балетмейстера, керівника хореографічного колективу чи викладача хореографічних дисциплін) представлена через його кваліфікаційну характеристику. У ній описано ключові професійні функції, основні завдання та компетенції, необхідні для вирішення типових робочих ситуацій. Інший підхід до визначення компетентності – це профіль освітньої програми. Він включає інформацію про академічну й професійну кваліфікацію майбутнього фахівця, цілі та очікувані результати навчання у вигляді компетентностей, принципи та методи підготовки у закладі освіти, а також можливі напрями подальшого працевлаштування. Основні складові компетенцій хореографа систематизовано в табл. 1.

Професійна підготовка майбутніх фахівців хореографії має комплексний характер і включає широкий спектр спеціальних курсів. Вони спрямовані на формування ключових якостей балетмейстера, артиста, викладача, керівника танцювального колективу у галузі хореографії. Основу програми складають дисципліни, такі як «Теорія і методика класичного танцю», «Теорія і методика народно-сценічного та бального танцю», «Теорія і методика історико-побутового танцю», «Історія хореографічного мистецтва», «Мистецтво балетмейстера», «Підготовка концертних номерів» і «Методика роботи з дитячим хореографічним колективом» (Благова, 2010: 72). Крім цього, навчальний план включає спеціальні курси та практикуми, тематика яких щороку оновлюється кафедрою. Вони охоплюють актуальні питання розвитку хореографічного мистецтва, інноваційні підходи до викладання хореографії та творчий досвід авторських танцювальних шкіл.

Професійна підготовка майбутніх учителів хореографії розглядається як мистецько-педаго-

Таблиця 1

Складові компетенції хореографа

Компетенції	Опис
Інтегральні	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у хореографії, мистецькій освіті та виконавській діяльності з використанням сучасних методів і підходів.
Загальні	Розуміння прав і обов'язків громадянина, усвідомлення ролі культури та мистецтва, навички комунікації державною та іноземними мовами, безпечна діяльність, здоровий спосіб життя.
Спеціальні (фахові)	Опанування теорії та історії хореографічного мистецтва, використання сучасних педагогічних та мистецьких методик, постановочна та виконавська діяльність, застосування цифрових технологій у хореографії, розвиток творчих і професійних здібностей учнів, дотримання етичних норм у мистецькому середовищі.

Джерело: складено авторами на основі (Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 024 «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)

гічний феномен, що поєднує культурно-мистецькі та освітні процеси. Витоки цієї підготовки сягають античності, коли танець був засобом виховання і виразником людських почуттів. Надалі, від перших трактатів італійських танцмейстерів, які визначали роль учителя танців, до сучасних педагогічних стандартів, відбувалося становлення наукових основ хореографічної педагогіки та підготовка висококваліфікованих педагогів-хореографів (Тараненко, 2017: 216). Історичний підхід підтверджує, що хореографічна освіта в Україні та світі має глибокі традиції та прогресивний розвиток. Проведений аналіз культурно-освітніх процесів у мистецькій освіті дозволив виділити ключові етапи становлення професійної підготовки майбутніх учителів хореографії (табл. 2).

На початку XXI століття розпочалося впровадження нових підходів до освітніх процесів. У багатьох європейських країнах нова освітня концепція зосередилася на активному включенні культурного компонента, що сприяло формуванню не лише професійних навичок, але й загальних морально-етичних цінностей.

Хореографічна освіта, як частина мистецької освіти, є актуальною для міжнародних організацій, таких як ЮНЕСКО, Європарламент, Рада Європи та Європейська комісія. У європейській практиці тривалий час співіснували два підходи до хореографічної підготовки: практичний, орієнтований на технічну майстерність, і теоретичний, що акцентував увагу на вивченні основ, експериментуванні та інтеграції з іншими видами мистецтва. З часом стало зрозуміло, що ефективна система навчання має гармонійно поєднувати теорію та практику, адаптуючись до нових тенденцій і змін у культурі (Цянь, 2023). Танцювальне мистецтво постійно розвивається, вимагаючи від освітніх програм динамічності та відповідності сучасним викликам. У країнах Західної Європи підготовка хореографів відбувається в рамках вищої освіти. Зараз основний акцент робиться на розвиток

самостійності та креативності студентів, їх здатність до реалізації проєктів та вміння вирішувати художньо-творчі завдання. У таблиці 3 проаналізовано міжнародний досвід у сфері хореографічної освіти, що охоплює провідні методики, підходи до навчання та організацію освітнього процесу у закладах вищої освіти різних країн. Адаптація цих практик до українського освітнього контексту, враховуючи національні традиції, сучасні потреби галузі, допоможе якісно розвивати хореографію в Україні (табл. 3).

Окремої уваги заслуговує система підготовки хореографів у Великій Британії. Академічні дослідження з теорії та практики хореографічної освіти у цій країні активізувалися з 2000 року через журнал «Journal of Research in Dance Education». Велике значення розвитку хореографічної освіти надавали міжнародні організації, такі як «The World Dance Alliance» та «Dance and the Child International», а також журнали «Writings on Dance», «The Journal of Dance and Somatic Practice» і «The Journal of Choreographic Practices» (Бідюк, 2020: 10). Аналіз Національного професійного стандарту підготовки хореографів у Великій Британії показав, що сучасний зміст освіти зосереджений на формуванні національної культури та збереженні ідентичності через хореографічне мистецтво.

Зокрема Вінчестерський університет використовує спеціальні модулі для хореографів, такі як «Dance Perspectives» і «Performance Now», які знайомлять студентів з цифровими технологіями, сучасними тенденціями та розвитком портфолію. Вони також включають модулі, які розвивають навички управління, міжкультурної комунікації та просування хореографічних продуктів на міжнародному ринку, наприклад, «Cultural Entrepreneurship». Ці курси мають практичну спрямованість та сприяють саморозвитку (Бідюк, 2018: 231). Британська професійна підготовка хореографів базується на компетентнісній моделі, яка акцентує увагу на розвитку вміння викорис-

Таблиця 2

Історичні етапи зародження хореографії

Період	Характеристика
Історичний період	Античність – XIX століття: виникнення танцю як засобу естетичного та фізичного виховання, формування теоретичних канонів хореографії
Аматорський період	Початок XX ст. – 50-і роки XX ст.: становлення і популяризація танцювального мистецтва, розвиток художньої самодіяльності, створення професійних колективів.
Культурно-освітній період	50-і – початок 90-х рр. XX ст.: становлення системи підготовки культурно-освітніх працівників, формування теоретичних основ хореографічної освіти.
Мистецько-педагогічний період	90-і роки XX ст. – початок XXI ст.: створення системи професійної підготовки майбутніх педагогів-хореографів

Джерело: складено авторами на основі: (Тараненко, 2017: 216)

товувати знання для вирішення професійних завдань, а не лише на їх відтворенні. Освітні стандарти в країні є гнучкими та рекомендаційними, що дозволяє університетам автономно визначати напрями підготовки та складати програми на різних рівнях. Це створює можливості для міждисциплінарних програм та підготовки фахівців для новітніх галузей. За стандартами, майбутні хореографи повинні отримати як загальні, так і спеціальні компетентності, що включають знання, навички та розуміння у відповідній сфері.

У Китаї підготовка майбутніх фахівців хореографічного мистецтва у закладах вищої освіти має високий пріоритет. Зокрема, Чжан Сян підкреслює, що для забезпечення якісного навчання

педагогів хореографії важливо, щоб вони самі пройшли повний курс підготовки виконавців. Це дозволяє їм не лише володіти необхідними навичками, а й ефективно демонструвати їх своїм учням (Чжень, 2023: 144). На теренах КНР сучасний педагог хореографії має володіти акторським талантом, критичним мисленням, режисерськими здібностями, прагненням до саморозвитку та гарною фізичною формою, що є основою для успішної кар'єри в цій творчій професії.

Прикладом впровадження сучасних тенденцій у хореографічну освіту в Україні є діяльність Львівського національного університету ім. І. Франка, де підготовка фахівців у цьому напрямі розпочалася у 2010 році. Кафедра режисури та

Таблиця 3

Міжнародний досвід підготовки хореографів

Країна	Опис досвіду хореографії
Німеччина	Ініціатива Tanzplan Deutschland (2005–2010) підтримувала розвиток танцювальної освіти, створюючи точки дотику між класичним і сучасним танцем, теорією і практикою. Програма включала модулі з сучасного танцю, контексту і хореографії. Університет у Франкфурті-на-Майні пропонує програми бакалаврату з акцентом на класику, сучасний і національний танець, а також магістерські програми з хореографії та перформансу. Особливістю є інтеграція історії та теорії танцю в навчальні програми
Нідерланди	Університет мистецтв Codarts у Роттердамі зосереджується на підготовці професіоналів для роботи в рекламних агентствах, танцювальних компаніях і театрах. ArtEZ, що розташований в Арнемі, приділяє значну увагу здоров'ю студентів і фізичній підготовці. Випускники продовжують навчання в магістратурі Theatre Practices і можуть створювати власний бізнес у галузі танцю
Швейцарія	Університет L'école-atelier Rudra Béjart Lausanne в Лозанні пропонує унікальну програму без теоретичних занять, акцентуючи увагу на авторських стилях хореографії. Включає основи музики, вокал, гру на ударних інструментах і навіть японське бойове мистецтво кендо. Навчання безкоштовне, триває два роки, але абітурієнти можуть подавати заявку тільки один раз
Бельгія	Школа сучасного танцю P.A.R.T.S. у Брюсселі, заснована ученицею Моріса Бежара, пропонує інтегровану програму, що об'єднує виконавську майстерність і композицію танцю. Навчання платне, набір студентів відбувається раз на три роки. Завдяки універсальності програми випускники можуть працювати як у сфері виконавства, так і в суміжних галузях
Франція	Ліонська консерваторія музики та танцю реалізує чотирирічну програму навчання, що включає підготовче відділення та участь у постановках професійної трупі The Jeune Ballet. Випускники отримують диплом The Diplôme National Supérieur Professionnel de Danseur і ступінь бакалавра за спеціальністю Performing Arts. Освітній процес зосереджений на вузькоспеціалізованій і індивідуальній підготовці
Угорщина	Академія сучасного танцю в Будапешті пропонує програми бакалаврату та магістратури, включаючи спеціалізації з педагогіки сучасного танцю і виконавського мистецтва. Навчальні плани інтегрують дисципліни з менеджменту та маркетингу у сфері танцю, що дозволяє студентам здобувати навички для роботи в сучасному професійному середовищі.
Швеція	Стокгольмський університет мистецтв пропонує дворічну магістерську програму з хореографії, яка поєднує теорію і практику, зокрема міждисциплінарні дослідження з представниками інших художніх і наукових галузей. Програма передбачає індивідуальну та колективну роботу, майстер-класи, а також регулярні зустрічі з міжнародними викладачами
США	Університети, такі як University at Buffalo і Brigham Young University, пропонують комплексні програми, що охоплюють технічні та теоретичні аспекти хореографії, включаючи аналіз руху, історію хореографії та танцювальну критику. Університет Каліфорнії в Берклі надає наукову підготовку з акцентом на дослідження, що завершується ступенем «Доктор хореографії». Brigham Young University спеціалізується на сучасних і бальних танцях, включаючи підготовку до міжнародних змагань

Джерело: складено авторами на основі (Цянь, 2023)

хореографії, відповідальна за навчання, акцентує увагу на розвитку творчих і науково-дослідницьких здібностей студентів, які реалізуються через творчі лабораторії, наукові гуртки та участь у заходах (Цянь, 2023). Серед них – виступи студентських театрів, конкурси та фестивалі, що не лише мотивують студентів, а й популяризують хореографічне мистецтво серед громадськості. Подібний підхід демонструє і Київський національний університет культури і мистецтв, який пропонує інноваційні освітні програми з народної, сучасної та бальної хореографії. Ці програми базуються на поєднанні вітчизняного й міжнародного досвіду, забезпечуючи професійну мобільність, розвиток національної культури танцю та загально-естетичний прогрес студентів (Бігус, 2021: 159).

Підготовка майбутніх хореографів має комплексний характер і передбачає опанування студентами різноманітних спеціальних курсів. Вони формують ключові навички як педагога-балетмейстера, так і хореографа-виконавця. Серед основних дисциплін – класичний, народно-сценічний та сучасний танець, історія хореографічного мистецтва, мистецтво балетмейстера, а також методика роботи з дитячими хореографічними колективами (Чуба, 2014: 224). Під час вивчення навчальних дисциплін студенти-хореографи здобувають як загальні, так і професійні компетентності, що є гармонійним поєднанням знань, навичок, умінь та здатності їх ефективно застосовувати. До професійних компетентностей належать інструментальні, міжособистісні та системні навички (Червонська, 2018: 257). Інструментальні включають когнітивні здібності, методологічні підходи, технологічні знання та лінгвістичні вміння. Міжособистісні компетентності охоплюють вміння комунікації, соціальної взаємодії та командної співпраці. Системні компетентності формують здатність інтегрувати знання, аналізувати й вдосконалювати існуючі системи, а також створювати нові. Усі ці навички забезпечують цілісний розвиток майбутніх хореографів, адаптуючи їх до сучасних професійних викликів.

Практика студентів-хореографів відіграє ключову роль у підготовці фахівців у системі вищої освіти України. Під час практики вони мають можливість не лише поглибити свої теоретичні знання, а й закріпити їх на практиці. Студенти опановують навички педагогічної роботи, балетмейстерського мистецтва та виконавської майстерності, що дозволяє їм наблизитися до реальних умов професійної діяльності. Цей етап навчання сприяє формуванню необхідних професійних компетентностей, які є основою успішної кар'єри хореографа.

У ряді педагогічних університетів України реалізуються практичні творчі проекти в підготовці майбутніх хореографів. У Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди під керівництвом Ольги Лиманської було здійснено низку студентських танцювальних проєктів, таких як «Пригоди Аліси у королівстві Червоної Королеви» та «Танець єднає нас». Кафедра хореографії університету також активно займається науково-методичною роботою, а під час педагогічної практики студенти працюють над реальними творчими проєктами. Бердянський державний педагогічний університет під керівництвом Олени Мартиненко розробив хореографічний спектакль-перформанс «Королівство розбитих дзеркал», який висвітлює конфлікти між батьками та дітьми. Студенти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет» підготували низку проєктів, таких як «Лісова пісня» і «Аліса в країні чудес», що також стали частиною навчального процесу (Андрощук, 2019: 215).

Одним із провідних закладів, що забезпечують підготовку фахівців у галузі хореографічного мистецтва, є Харківська державна академія культури (ХДАК). Цей заклад відіграє важливу роль у формуванні сучасної системи хореографічної освіти в Україні, пропонуючи широкий спектр освітніх програм, які поєднують академічні традиції та новітні підходи до викладання танцю. ХДАК активно впроваджує інноваційні методи навчання, зокрема вивчення танцювальних дисциплін, таких як «Танець Контемпорарі», що дозволяє студентам здобувати актуальні знання і навички, необхідні для успішної кар'єри в умовах сучасного ринку праці (Хендрік, 2016). Це робить академію важливим центром розвитку хореографічної освіти, здатним адаптуватися до нових викликів і потреб глобалізованого світу.

Київський національний університет культури і мистецтв (КНУКіМ) також є одним із провідних закладів вищої освіти України, що здійснює підготовку фахівців у сфері хореографії. Університет пропонує сучасні освітні програми, які поєднують класичні традиції хореографічного мистецтва з інноваційними підходами до навчання. Особливу увагу приділяють практичній підготовці студентів, що включає участь у професійних постановках, співпрацю з провідними хореографами та можливість стажування в міжнародних мистецьких проєктах. Освітній процес у КНУКіМ спрямований на формування не лише технічних навичок, а й розвиток творчого мислення, педагогічної компетентності та управлінських здібностей.

Український народний танець, завдяки таланту видатних хореографів-корифеїв В. Верховинця, В. Авраменка та П. Вірського, перетворився на сценічне мистецтво, що поєднало академізм і народну самобутність. Творча й педагогічна спадщина цих майстрів популяризувала український танець далеко за межами країни, заклавши підвалини для його сучасного визнання. Сьогодні українська хореографія залишається на рівні з найкращими світовими зразками мистецтва (Ростовська, 2024: 124). Народний танець формується століттями, нерозривно пов'язаний із побутом, життям і художнім смаком свого народу, недарма його називають своєрідним літописом. Кожна нація дбайливо зберігає і передає свої танцювальні традиції – форми, характер і манеру виконання – від покоління до покоління. Тому, незалежно від спеціалізації у певному виді хореографічного мистецтва, освітні програми мають включати дисципліни з українського народно-сценічного танцю, що сприятиме збагаченню виразних засобів сучасної, бальної та інших форм хореографії, надаючи їм сучасних символічно-метафоричних значень.

Як визначає О. Мартиненко, Л. Андрошук вдало підкреслила у вступі до матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» (19 квітня 2019 року): «Ми – Українці! Ніщо так красномовно не свідчить про нашу любов до рідного краю, як український танець. Це наше коріння, без якого ми зникнемо, як народ, і розчинимось сірою масою на просторах глобалізованого світу. Прагнучи до європейського майбутнього, давайте не втрачимо свій національний скарб» (Мартиненко, 2019: 134).

Висновки. Аналіз особливостей підготовки хореографів у закладах вищої освіти дозволив виокремити кілька важливих аспектів. Дослідження теоретико-методологічних підходів показало, що сучасна хореографічна освіта базується на поєднанні академічних традицій і новітніх педагогічних технологій. Значну роль відіграють міждисциплінарні методи, які сприяють формуванню універсальних компетентностей фахівців. Зокрема, в українській системі освіти збережено сильні класичні засади підготовки хореографів, водночас спостерігається поступове впровадження інтерактивних методик та цифрових технологій.

Охарактеризувавши сучасні тенденції розвитку хореографічної освіти у світі, можна зробити висновок, що ключові моделі підготовки фахівців орієнтовані на гнучкість освітніх програм, інтеграцію практичного досвіду та адаптацію до ринкових умов. Провідні заклади вищої освіти у сфері хореографії приділяють значну увагу не лише технічній майстерності, а й розвитку креативного мислення, управлінських навичок та мобільності студентів. В українському контексті важливо враховувати ці тенденції для забезпечення конкурентоспроможності випускників на міжнародному рівні.

Таким чином, поєднання національних традицій з найкращими світовими практиками може стати основою для подальшого вдосконалення системи підготовки хореографів в Україні. Це сприятиме гармонійному включенню української хореографічної освіти в глобальний мистецький простір, забезпечуючи її розвиток у відповідності до сучасних викликів і потреб суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрошук Л. М. Інновації у практичній підготовці майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в Україні. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2019. № 1-2 (13-14). С. 211-220. DOI: 10.24139/978-617-7487-53-0/2019-01-02/211-220
2. Червонська Л.М. Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2018. С. 96-98. DOI: <https://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/6702/1/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%A3%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%8C.pdf>
3. Медвідь Т.А. Компетентнісні засади професійної підготовки майбутніх хореографів у класичному університеті. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2018. № 2. С. 234-238. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkm_2018_2_51
4. Хвашевська О. Теоретичні аспекти розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в Україні. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2024. № 20. С. 64-73. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.20.2023.296628>
5. Благова Т.О. Особливості професійної підготовки майбутніх учителів-хореографів у системі педагогічної освіти. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2010. № 50. С. 72-76. DOI: http://eprints.zu.edu.ua/4256/1/vip50_15.pdf
6. Тараненко Ю.П. Професійна підготовка майбутніх учителів хореографії в контексті розвитку мистецької педагогіки. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2017. № 1. С. 215-221. DOI: <https://pedagogiy.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/36-1.pdf>
7. Хендрик О.Ю. Хореографічна освіта України: соціально-педагогічний аспект. *Педагогічні науки: зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, Херсон. держ. ун-т. Херсон*, 2009. Вип. 51. С. 392-398. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/2292>

8. Хендрик О.Ю. Проблема забезпечення навчально-методичним інструментарієм дисципліни «Танець Контемпорарі» у ВНЗ України. *Культура України. Сер. Мистецтвознавство*: зб. наук. пр. Харків. держ. акад. культури; за заг. ред. В. М. Шейка. Харків: ХДАК, 2016. Вип. 54. С. 255-265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kum_2016_54_26
9. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 024 «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р. №358. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/024-choreografia-B.pdf>
10. Цянь Ч. Розвиток художньо-естетичних орієнтирів студентів коледжів засобами хореографічного мистецтва: тренди, моделі, орієнтири. *Академічні візії*. 2023. № 17. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7695871>
11. Бідюк Н. Сучасна хореографічна освіта: британський та український досвід. *Педагогічний часопис Волині*. 2020. № 1(16). С. 7-13. DOI: <https://doi.org/10.29038/2415-8143-2020-01-7-14>
12. Бідюк Д.Є. Стандартизація професійної підготовки хореографів у британському досвіді. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2018. № 52. С. 228-231. DOI: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/911072>
13. Чжень Ч. Досвід підготовки майбутніх фахівців хореографічного мистецтва в закладах вищої освіти КНР: практичний аспект. *Теорія і методики професійної освіти*. 2023. № 61. С. 143-146. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.2.28>
14. Бігус О.О. Сучасні тенденції хореографічної освіти в Україні. *Танцювальні студії*. 2021. №4(2). С. 154-161. DOI: [10.31866/2616-7646.4.2.2021.249296](https://doi.org/10.31866/2616-7646.4.2.2021.249296)
15. Чуба В. Проблеми формування професійних якостей майбутніх хореографів в системі вищої освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. №10. С. 221-227. DOI: https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2014/10_3/34.pdf
16. Червонська Л.М. Особливості професійної підготовки студентів-хореографів в умовах сучасної вищої школи. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2018. №1. С. 255-259. DOI [10.31494/2412-9208-2018-1-1](https://doi.org/10.31494/2412-9208-2018-1-1)
17. Ростовська Ю.О. Проблема освоєння національних хореографічних традицій майбутніми викладачами хореографії у процесі занять народно-сценічним танцем у закладах вищої освіти. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2024. № 1. С. 119-126. DOI: [10.31654/2663-4902-2024-PP-1-119-126](https://doi.org/10.31654/2663-4902-2024-PP-1-119-126)
18. Мартиненко О. Підготовка фахівця-хореографа в контексті розвитку сучасної освіти в Україні. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2019. № 3. С. 127-136. DOI: [10.31499/2307-4906.3.2019.190347](https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2019.190347)

REFERENCES

1. Androshchuk L.M. (2019). Innovatsii u praktychnii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia khoreohrafi v systemi khoreohrafichno-pedahohichnoi osvity v Ukraini [Innovations in the practical training of future choreography teachers in the system of choreographic and pedagogical education in Ukraine]. *Aktualni pytannia mystetskoï osvity ta vykhovannia - Current issues of art education and upbringing*. 1-2 (13-14). 211-220. DOI: [10.24139/978-617-7487-53-0/2019-01-02/211-220](https://doi.org/10.24139/978-617-7487-53-0/2019-01-02/211-220) [in Ukrainian].
2. Chervonska L.M. (2018). Suchasni stratehii rozvytku khoreohrafichnoi osvity [Modern strategies for the development of choreographic education]. *Materialy V Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii - Materials of the V All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*. 96-98. URL: <https://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/6702/1/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%20%D0%A3%D0%BC%D0%B0%D0%B-D%D1%8C.pdf> [in Ukrainian].
3. Medvid T.A. (2018). Kompetentnisi zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh khoreohrafov u klasychnomu universyteti [Competency principles of professional training of future choreographers at a classical university]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv - Bulletin of the National Academy of Managers of Culture and Arts*. 2. 234-238. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkm_2018_2_51 [in Ukrainian].
4. Khvashchevska O. (2024). Teoretychni aspekty rozvytku vyshchoi khoreohrafichno-pedahohichnoi osvity v Ukraini [Theoretical aspects of the development of higher choreographic and pedagogical education in Ukraine]. *Professionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty - Teacher professionalism: theoretical and methodological aspects*. 20. 64-73. DOI: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.20.2023.296628> [in Ukrainian].
5. Blahova T.O. (2010). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv-khoreohrafov u systemi pedahohichnoi osvity [Peculiarities of professional training of future teachers-choreographers in the system of pedagogical education]. *Pedahohichni nauky - Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu Bulletin of Zhytomyr State University. Pedagogical Sciences*. 50. 72-76. URL: http://eprints.zu.edu.ua/4256/1/vip50_15.pdf [in Ukrainian].
6. Taranenko Yu.P. (2017). Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv khoreohrafov v konteksti rozvytku mystetskoï pedahohiky [Professional training of future choreography teachers in the context of the development of artistic pedagogy]. *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Pedahohichni nauky - Scientific notes of the Berdyansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*. 2017. 1. 215-221. URL: <https://pedagogy.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/36-1.pdf> [in Ukrainian].
7. Khendryk O.Iu. (2009). Khoreohrafichna osvita Ukrainy: sotsialno-pedahohichni aspekt [Choreographic education of Ukraine: socio-pedagogical aspect]. *Pedahohichni nauky: zb. nauk. pr. - Pedagogical sciences: collection of scientific works*. 51. 392-398. URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/2292> [in Ukrainian].

8. Khendryk O.Iu. Problema zabezpechennia navchalno-metodychnym instrumentariem dystsypliny «Tanets Kontemporari» u VNZ Ukrainy [The problem of providing educational and methodological tools for the discipline «Contemporary Dance» in universities of Ukraine]. *Kultura Ukrainy - Culture of Ukraine*. 54. 255-265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kum_2016_54_267 [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 024 «Khoreohrafiia» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 04.03.2020 r. №358. [On approval of the higher education standard in the specialty 024 «Choreography» for the first (bachelor's) level of higher education: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated March 4, 2020 No. 358.] URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/024-choreografia-B.pdf> [in Ukrainian].
10. Tsian Ch. (2023). Rozvytok khudozhno-estetychnykh oriientryv studentiv koledzhiv zasobamy khoreohrafichnoho mystetstva: trendy, modeli, oriientry [Development of artistic and aesthetic orientations of college students by means of choreographic art: trends, models, orientations]. *Akademichni vizii - Academic visions*. 17. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7695871> [in Ukrainian].
11. Bidiuk N. Suchasna khoreohrafichna osvita: brytanskyi ta ukraïnskyi dosvid [Modern choreographic education: British and Ukrainian experience.]. *Pedahohichniy chasopys Volyni - Pedagogical journal of Volyn*. 1(16). 7-13. DOI: <https://doi.org/10.29038/2415-8143-2020-01-7-14> [in Ukrainian].
12. Bidiuk D.Ie. (2018). Standartyzatsiia profesiinoi pidhotovky khoreohrafiv u brytanskomu dosvidi [Standardization of professional training of choreographers in the British experience]. *Suchasni informatsiini tekhnologii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy - Modern information technologies and innovative teaching methods in the training of specialists: methodology, theory, experience, problems*. 52. 228-231. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/911072> [in Ukrainian].
13. Chzhen Ch. (2023). Dosvid pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv khoreohrafichnoho mystetstva v zakladakh vyshchoi osvity KNR: praktychnyi aspekt [Experience of training future specialists in choreographic art in higher education institutions of the PRC: a practical aspect]. *Teoriia i metodyky profesiinoi osvity - Theory and methods of professional education*. 61. 143-146. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.2.28> [in Ukrainian].
14. Bihus O.O. (2021). Suchasni tendentsii khoreohrafichnoi osvity v Ukraini [Modern trends in choreographic education in Ukraine]. *Tantsiuvalni studii - Dance studios*. 4(2). 154-161. DOI: [10.31866/2616-7646.4.2.2021.249296](https://doi.org/10.31866/2616-7646.4.2.2021.249296) [in Ukrainian].
15. Chuba V. (2014). Problemy formuvannia profesiinykh yakosteï maibutnikh khoreohrafiv v systemi vyshchoi osvity [Problems of forming professional qualities of future choreographers in the higher education system]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia - Problems of training a modern teacher*. 10. 221-227. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2014/10_3/34.pdf [in Ukrainian].
16. Chervonska L.M. (2018). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky studentiv-khoreohrafiv v umovakh suchasnoi vyshchoi shkoly [Peculiarities of professional training of choreographic students in the conditions of modern higher education. Scientific notes of the Berdyansk State Pedagogical University]. *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohichni nauky - Scientific notes of the Berdyansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*. 1. 255-259. DOI: [10.31494/2412-9208-2018-1-1](https://doi.org/10.31494/2412-9208-2018-1-1) [in Ukrainian].
17. Rostovska Yu.O. (2024). Problema osvoïennia natsionalnykh khoreohrafichnykh tradytsii maibutnimy vykladachamy khoreohrafii u protsesi zaniat narodno-stsenichnym tantsem u zakladakh vyshchoi osvity [The problem of mastering national choreographic traditions by future teachers of choreography in the process of studying folk stage dance in higher education institutions. Scientific notes of the NDU named after M. Gogol]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky - Psychological and pedagogical sciences*. 1. 119-126. DOI: [10.31654/2663-4902-2024-RR-1-119-126](https://doi.org/10.31654/2663-4902-2024-RR-1-119-126) [in Ukrainian].
18. Martynenko O. (2019). Pidhotovka fakhivtsia-khoreohrafa v konteksti rozvytku suchasnoi osvity v Ukraini [Training of a specialist choreographer in the context of the development of modern education in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu - Collection of scientific papers of Uman State Pedagogical University*. 3. 127-136. DOI: [10.31499/2307-4906.3.2019.190347](https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2019.190347) [in Ukrainian].